

**ALEXANDRU MANOIL. UN IMPERATIV REPERTORIAL.
SPECTACOLELE PENTRU COPII
(CHIȘINĂU: S.n., 2020. 213 p.)**

Alexandru Manoil, secretar literar la Teatrul muzical-dramatic „B.P. Hasdeu” din Cahul, și-a bătut bine mâna, semnând deja câteva cărți despre activitatea acestui teatru. Recent vine cu noua sa lucrare *Un imperativ repertorial. Spectacole pentru copii* (Chișinău, 2020), ce atacă un aspect mai puțin cercetat în teatrolgia națională – spectacolele dedicate tânărului spectator.

Monografia debutează cu un argument – *Încă un aspect al activității noastre* – semnat de Gheorghe Mândru, directorul teatrului, care menționează oportunitatea acestui studiu, determinat și de „...nevoia de teatru ce trebuie inoculată de la o vârstă timpurie” (p. 5). Autorul își structurează demersul în două compartimente: primul prezintă activitatea teatrului printr-o viziune teoretico-analitică, efectuând referire atât la corifeii din domeniu, cât și la critica autohtonă, care s-a expus pe marginea spectacolelor pentru copii ale cahulenilor. Autorul vine bine documentat, lăsându-se ghidat în labirinturile teatrale de lucrările marilor personalități din lumea teatrului, precum

Constantin Stanislavski, Valentin Silvestru, Leonid Cemortan și al celui pentru copii Boris Goldovski, Natalia Saț, Adolf Șaporo, Titus Jucov ș.a. și supunând unor analize critice izvoarele teoretice referitoare la spectacolele pentru copii, precum și confruntând spectacolele teatrului cu teoriile moderne și viziunile criticilor autohtoni.

În al doilea compartiment se face o prezentare desfășurată a tuturor spectacolelor destinate tânărului spectator din perioada anilor 1987–2019. Menționăm că Alexandru Manoil se apropie cu multă tenacitate și dragoste pentru munca artiștilor la fiecare spectacol în parte, evidențiind calitățile semnificative, ce ar putea să intrige spectatorul. Bucură faptul că prezentarea fiecărui spectacol este completată și de material ilustrativ – imagini/secvențe din spectacole, ce oferă o impresie despre anturaj, scenografie, costume etc. Cu regret, calitatea lor lasă de dorit. Deși prezentarea grafică a cărții, în special coperta, devenită comună pentru întreaga serie despre Teatrul Muzical-Dramatic „B. P. Hasdeu” din Cahul, bicoloră – alb și albastru intens, generează o prestață inteligentă, modernă.

Și un post scriptum – „Tenacitatea speranțelor, sau Verbe din proverbe”, ce conține cinci scrisori ale lui Tândală și adresate nașului său Păcală. Tocmite cu multă inspirație și umor, autorul își dă frâu liber fanteziei, împletind cu multă virtuozitate zeci de proverbe și vorbe înțelepte din spiritualitatea populară, pentru a deghiza gânduri despre apariția și evoluția teatrului din Cahul, problemele prin care a trecut și continuă să se confrunte.

De menționat că această lucrare este unică în felul său, căci problema abordată a lipsit din orizontul cercetărilor și criticii de specialitate. Nu vom încerca să demonstrăm importanța și semnificația acestor spectacole în formarea universului spiritual al tinerei generații, care azi este bulversată de fluxul continuu de producții audiovizuale, venite prin intermediul numeroaselor ecrane. Or, Teatrul „B.P. Hasdeu” din Cahul și-a propus chiar de la începutul activității sale să cointerezeze toate vârstele de spectatori.

Autorul, făcând o incursiune în istoria montărilor spectacolelor pentru copii în Teatrele

dramatice din republică, amintește de premiera spectacolului *Ciufulici* de G. Silviu (noiembrie 1927) și alte câteva, montate la Teatrul Național din Chișinău. Nici în perioada sovietică Teatrul muzical-dramatic „A.S. Pușkin” nu se impune prin spectacole pentru copii. În această ordine de idei, autorul comentează situația genului abandonat, menționând cu tristețe că: „Moldova – unica republică din fosta URSS, ce nu dispunea și de un teatru dramatic pentru copii” (p. 11), ce s-ar preocupa de educarea tânărului spectator. În prezent situația nu s-a schimbat prea mult, iar copiii secolului XXI tot mai mult se distanțează de arta teatrală, fiind prinși în mrejele televiziunii și ale Internetului.

Inițiativa îi aparține lui Victor Ignat, pe atunci prim-regizor al Teatrului, care își direcționează și exersează fanteziile în ale dramaturgiei pentru copii. Astfel, cu pseudonimul V. Bădiță vor fi semnate o serie de dramatizări în baza cunoscutelor povești populare, dar și a operelor literare, găsindu-și o materializare specifică pe scena teatrului din Cahul. Debutul cu *Peripețiile lui Păcală* a fost de bun augur, urmat de o serie de alte dramatizări – *Stan Pățitul*, *După faptă și răsplată*, *Sfânta Duminică* după poveștile lui Ion Creangă; *La gura sobei* pe versurile lui V. Alecsandri, dar și texte originale: În lumea poveștilor, Minte ai – daruri ai. Or, anume spectacolele pentru copii solicită mai multă energie, fantezie și, desigur, suport material.

Autorul urmărește evoluția spectacolelor pentru copii, încercând să evidențieze particularitățile lui structurale și tematice, raportându-se la întreaga perioadă (1987-2019) de activitate a teatrului. În atenția cititorului este adus repertoriu complet, ce numără peste 50 de spectacole pentru copii, inspirate din dramaturgia clasică națională Vasile Alecsandri (*Arvinte și Pepelea*); Ion Creangă (*Stan Pățitul*, *Capra cu trei iezi*, *Fata babei și fata moșneagului*) și a celei universale Charles Perrault (*Motanul încălțat*, *Cenușăreasa*). Impresionează numărul mare de spectacole, create în baza dramaturgiei contemporane: Gheorghe Calamanciuc (*Împăratul îmbrobodit*), Eugen Gheorghiuță (*Clopoțelul de argint*), Nicolae Rusu (*Iepurașul se răzbună*), dar și cele semnate de însuși oamenii de teatru: Ion Lucian, actor și dramaturg român (*Cocoșelul neascultător*), Ion Popescu

(*Doi purcei sau cei șapte ani de acasă*, cu păpuși), Adrian Graur (*Un suflet pentru o păpușă*, *Cel mai bun spectacol pentru copii în teatrul dramatic*, Premiile UNITEM, ediția a VI, 2003–2004), Mihai Țăruș (*Cercul la revelion*). În susținerea repertoriului pentru copii se încadrează chiar și regizorii și actorii teatrului, care vor semna atât piesele, cât și regia și scenografia spectacolelor. În acest context se impun: Sandu Țurcanu (*Teatrul în carnaval*, *Întâmplare la Pomul de Anul Nou*, *O sărbătoare neobișnuită*, *Aventurile iedului Alb*, *Călătorie spre Țara lui Moș Crăciun*, *Spre Laplandia*); Rodica Ciobanu (*Moș Crăciun la Revelion*, *Ce are Moș Crăciun?*, *Regina Gheții*, *prințesa mofturoasă*); Victoria Roșca (*Albă ca Zăpada și cei patru amici*), Valeriu Josan (*Amnarul fermecat*, *Nunta lui Tândală*) ș.a.

Teatrul va susține și inițiativele, venite din partea cuplului Angela și Valeriu Josan pentru montarea spectacolelor cu păpuși: *Facerea lumii* și *Nunta lui Tândală*, ultimul nominalizat la ediția a XV a premiilor UNITEM la Premiul „Pentru cel mai bun spectacol în teatrul de păpuși” Tot cu păpuși este montat și spectacolul *Ariciul albastru* de Alexandru T. Popescu, în regia lui Dan Ganea. Despre nivelul artistic al spectacolelor pentru copii, montate de trupa din Cahul, ne vorbesc aprecierile criticii, precum nominalizările și premiile la diverse festivaluri de teatru.

Autorul ne invită în culisele teatrului, punând la dispoziția cititorului nu doar întreaga echipă de creație, ci și fragmente din discuțiile Colegiului artistic al teatrului, referitor la fiecare nouă premieră. E un act de curaj să purcezi la montarea spectacolelor pentru copii într-un teatru dramatic, susținând la înălțime nivelul artistico-estetic. Cu atât mai dificilă este și analiza lor, care până la urmă poate fi interpretată din diverse unghiuri de vedere...

În acest context, lucrarea lui Al. Manoil rupe tăcerea și lansează discuția la acest capitol deloc cercetat și rămas în umbra criticii de specialitate. Sperăm, că monografia *Un imperativ repertorial. Spectacolele pentru copii* va deveni un imbold atât pentru oamenii de teatru, cât și pentru cercetătorii din domeniul artei teatrale.

Violeta TIPA